

LẨN THẦN LÊN ĐƯỜNG

NGUYỄN VĂN CỰ

Tôi con nhớ trong Lá Thư ký trước, khi viết xong bài “Đạo Thời”, tôi gật gu đọc đi đọc lại, có vẻ như khoái trá lắm. Không may bà xã tôi, vừa đi qua, thấy ngứa mắt, liền cầm lấy bẩn nháp lên coi, liếc qua tờ đầu, nhìn qua câu cuối, nham nhú chớp nhoáng, trả bài lại tôi và nói:

“Cái gì mà Đạo Thời. Ông đã hết thời rồi mà còn chưa biết ư? Lại còn cái gì là lên đường nữa. Đường nào ở đây? Ông đã quá 70 tuổi rồi chỉ còn một con đường là theo anh Cang, anh Nhù, anh Quý mà thôi.”

Nói xong ba bỏ đi, không cho tôi phân trần giải thích gì cả.

Còn lại mình tôi, câu nói của bà xã như một gậy đập, như một tiếng hét của một Thiền sư đã làm tôi thức tỉnh. Tôi tự nghĩ có lẽ đây là chân lý, sao mình lại không nghĩ ra, phải đợi đến lúc bà xã “đốn” cho, mình mới “ngộ”. Bà xã mình xưa nay vẫn có thuyết “Đầu đi đuôi lọt”, trong bất cứ việc gì, chuyện gì bách cẩn xem cái đầu, cái cuối là biết phải làm sao rồi. Trong 47 năm chung sống với tôi, cho tới nay, bà vẫn lý luận trên cái thuyết này, nhưng đến khi bắt tay vào việc, bà ấy lại khôn hơn, là chẳng làm đầu, chẳng làm đuôi cũng chẳng làm giữa mà tui đâu cũng lọt, việc gì cũng xong và bà vẫn tự đắc cho đấy là “diệu pháp”. Từ trước, mình vẫn cho đó là lý thuyết lẩn thần nên không để ý lắm, nhưng sao giờ phút này mình lại thấy rõ đúng quá.

Này nhé, là một kẻ lưu vong, ăn nhờ ở đậu ở nước người ta làm gì còn có thời nữa, tài ba lầm bặt quá kiếm được một cái “job” thơm, để có nhà, có xe, tạm ổn định cuộc sống, nhưng nhà cửa xe cộ đều là giả danh vì còn là của Ngân Hàng, Bảo Hiểm. Còn đường đi thì đúng như bà xã nói còn đường nào nữa đâu, chỉ có một đường sanh lão bệnh tử mà nay mình đã quá 70 tuổi rồi, gần đi tới đích rồi, tất cả bàn dân thiên hạ cũng đang lũ lượt theo con đường này. Không phút ngưng nghỉ, cần gì phải nhắc bảo. Lại còn cái thuyết chẳng đầu, chẳng đuôi cũng chẳng giữa thì đúng là đúng ngoài mà nhỉ chứ còn gì nữa. Mọi việc ta cứ đứng ngoài, bình chân như vại, ai làm mặc ai, đỡ phiền đỡ mệt, khỏi mất hòa khí, vui vẻ cả làng thì đúng là thuyết vô vi thành tiên thành thánh còn gì phải nói nữa.

Lại còn vấn đề lập hội, lập hè thì mình thấy đấy, ai mà chịu làm đầu vì khó khăn quá, vì sợ thất bại vì chưa phái lúc, ai mà chịu làm đuôi vì không xứng tài, vì yếu kém quá. Đã không có đầu, đã không có đuôi, làm gì có giữa. Rút cuộc, không đầu, không đuôi, không giữa sẽ đưa đến không hội. Thật là quá rõ ràng.

Lại còn vấn đề lên đường, mọi người đã chẳng lên đường rồi sao? Nay nhé, đi từ Việt Nam tới Hoa Kỳ, đường xa vạn dặm, vào sinh ra tử, vất vả vô cùng, thằng bao ma quỷ, khó khăn hơn Đường Tam Tạng đi thỉnh kinh thế mà mọi người đã tới rồi, mình còn bảo đi đâu nữa. Đây là Thiên Đàng, đây là Cực Lạc, cần gì phải đi nữa mà chi.

Trong lúc miên man suy nghĩ, trong đầu đầy áp những “không” những “chẳng”, thì chợt có tiếng quát “Ăn Cơm”. Nguyên là bà xã cơm đã làm xong, gọi mình nhiều lần, nhưng mình có đó, mà tâm bát tại. Tiếng quát “Ăn Cơm” làm mình thức tỉnh, đang ở nơi “không” lại thấy cái “có”. Hai tiếng “Ăn Cơm” sao mà thần diệu thế. Ăn, tại sao ta phải ăn, vì ta còn là CON NGƯỜI. Là con người, ta phải sống sao cho ra con người, có tình có nghĩa, có trước có sau, có trong có ngoài. Lại còn tiếng Cơm. Sao không phải là pít-da, sao không phải là hăm-bờ-gơ mà là Cơm. Cơm là thức ăn của tổ tiên ta và cõi muôn thuở là của Người Việt.

(Xem tiếp trang 12)

LẦN THẦN LÊN...

(Tiếp theo trang 11)

Đúng rồi, ta còn là Người mà là Người Việt. Là người Việt thì dĩ nhiên ta còn quá nhiều vấn đề để mà cưu mang tức phải có thời, để mà hành động, chẳng phải thời để làm vương làm tướng mà cái thời cần thiết để tiếp tục còn là người Việt.

Nghĩ đến đây thì hiện tại đã bầy ra trước mắt. Nay đĩa rau muống xào thơm phức, nay đĩa nem trộn ngon lành, nay bát canh chua cá bông lau đậm đà. Ta phải sống với hiện tại này chứ, cho đúng với câu nói của nhà hiền triết Krisna Murti: Phải nghĩ "ta đương là" và đừng nghĩ "ta đã là" hay "ta sẽ là". Vậy khi ăn, ta phải biết là ta đang ăn, ta phải để hết tâm trí thưởng thức món rau muống miền Bắc, món nem trộn miền Trung, món canh chua miền Nam.

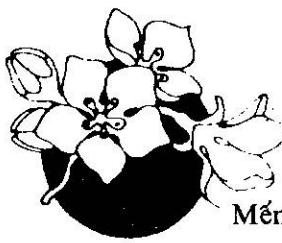
Nghĩ đến đây không hiểu tôi lộ chân tướng ra sao mà bà xã tôi hỏi: Ông nghĩ gì mà mặt mũi tươi rói vậy? Tôi mỉm cười không trả lời. Sự thực, tôi đã phá được cái thuyết "duy chẳng", "duy không" của bà xã Rõ ràng là "có", có Bắc, có Trung, có Nam túc là có đầu, có giữa, có đuôi, sao bảo là không? Nó hiển hiện đây này ngay trên bàn ăn này, tôi đang nuốt nó vào bụng, tôi đang tiêu hóa nó. Tôi đã chứng thực được cái "có" giữa một mớ lộn xộn những cái "chẳng", cái "không".

Phải trả ngay "cái chẳng", "cái không" cho bà xã khôn ngoan, cho các bạn bè hiểu sâu biết rộng, cho các bậc chính trị cao minh. Mình là phàm phu, căn cơ nông cạn, chỉ nên trụ ở cái "Tiểu Hữu" mới chứng được này. Cái "Không" cũng như "Có" của đức Phật cao siêu quá, xa vời quá...

Ăn cơm xong, tôi ra ngồi ở phòng khách thì nhận được bản tin số 64 của Ủy Ban Báo Ngay Giúp Người Vượt Biển gửi cho. Đọc chi tiết về cảnh bọn hải tặc xã súng và thiêu sống một cách dã man 130 thuyền nhân VN trên biển cả, lá thư thống thiết của ông đại diện 112 thuyền nhân được tàu Mary Kingstown cứu vớt tháng 4 vừa qua, những giòng chữ run rẩy viết vội vàng và đẫm nước mắt của một số người vượt biển viết trên con tàu Mary để nhắn nhủ, cầu cứu họ hàng thân thích, tôi vội vàng ghi lại những ý nghĩ lẩn thẩn trên đây, để có bài gửi co bạn Thọ cho kịp thời và đúng với lời tôi đã hứa.

Chừng ấy chưa đủ để chúng ta lên đường sao!

Tháng 5-1989
NGUYỄN VĂN CƯ

THƯ HỒI ÂM

Hoa bài "Góp Ý" của bạn
Nguyễn Thảo đăng trên
LT số 45

Mến gởi bạn hiền Nguyễn Thảo

ANH EM TA Đã

Mười hai năm, Xuân, Thu kháng khít
Trên giải đất Quốc Gia
Kiến thiết biết bao công trình kiến trúc, kiều lộ.
Rồi

Làn sóng Đỏ tràn ngập Miền Nam.

Tôi đã sê bóng
Được quan sát, phân tách

XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Dùng công an doa nạt
Nhân dân như tù đầy
Chiếm đoạt quyền TỰ ĐỘ

Bạn còn tráng niên

Bị cải tạo, nhận rõ

TẬP ĐOÀN ĐỘC ĐẢNG

Lấy miếng ăn chi phối

Con người quá muông thú
Chuyên chế thuyết ĐỘC TÀI

Giờ đây đôi ta hội ngộ

Tôi nặng bước trước, nhất trí:
Phải làm nghĩa vụ bằng hữu,

Gọi lòng Yêu nước, thương giống nòi (1)

Trên bốn lá thư Mậu Thìn

Với Ái Hữu năm châu

Đầy nhiệt huyết

Theo truyền hịch Quốc Tuấn (3)

Bạn nhẹ gót sau, tâm nguyện:

Cố gắng triển khai tâm tư,

Hướng về Quê hương và Tổ Quốc (2)

Trong một nhiệm kỳ Kỷ Tỵ

Cùng Anh Em bốn bể

"Thêm lửa hồng

Chợ pháo lệnh Quang Trung" (4)

K.D.

Ba Lê Xuân Kỷ Tỵ